

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Inalta Curte de Casație

Prim-Redactor : EMANOIL DAN

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : I. S. CODREANU

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
 6 luni 20 »
 3 luni 10 »
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5
 Lângă Palatul Justiției
 = TELEFON 16/98 =

SUMARUL— **Duelul**, de d-l profesor *I. Tanoviceanu*.**JURISPRUDENȚA**

— Casație s. I: *H. Pfeferman cu Banca de Credit Român și David Făinaru* (Dacă o recoltă constituită gaj se găsește într-o comună și actul de gaj nu este intabulat în registrul special de gajuri al comunei, ci numai în registrul general de intrarea tuturor hârtiilor, acel gaj nu poate fi opozabil terților, chiar când sunt de bună credință, întrucât formalitatea substanțială a transcrierii nu poate fi înlocuită prin o simplă mențiune în registrul de intrare);

— Trib. Tutova și Judec. ocol. urb. Bârlad: *G. Popescu cu Vasile Olteanu* (Dacă se pot urmări instrumentele ce servesc la exercițiul meseriei debitorului chiar când acele instrumente ar fi în dublu?), cu o **Notă** de d-l avocat *V. Georgescu-Bârlad*;

— Judec. ocol. Bârlad: *Artista Rénée Lombard cu I. Pușchilă* (Instrumentele ce servesc la exercițiul meseriei debitorului, fiind necesare funcționării și bunului mers al meseriei, fiind decăt numai în lipsă de alte bunuri și numai pentru datorii de alimente, chirii, arenze și alte creanțe privilegiate asupra mobilelor);

— Trib. civ. din Carcassonne (Dota imobiliară și înstreinarea ei pentru reparații mari) cu o **Notă**.

Rezumatele Jurisprudenței Curței noastre de casație

— **Casație s. II:** Judecătore. — Popripe. — Validare. — Apel la tribunal. — Termen. — Art. 463 pr. civ. și art. 38 și 99 l. j. p.;

— **Casație s. III:** Cameră arbitrală. — Constituirea ei. — Prezidarea ei de către președintele Camerei de comerț. — Lipsa sau împiedicarea acestuia. — Membru desemnat de Camera de comerț. — Delegarea acestuia nu poate fi permanentă de a prezidă, ci numai pentru cazurile de lipsă sau împiedicare a președintelui. — Art. 48 l. burselor și 190 din regulamentul.

DUELUL

«Strămoșii noștri găseau de cuviință să-și arate vitejia lor și să-și sacrifice viața pe câmpul de război, în care ei au apărat drepturile țării lor și chiar ale Europei creștine, făcând din corpul lor o graniță puternică în potriua islamismului; dar acum când această valoare militară nu mai poate să se arate, când elemente străine s'au introdus în țară, noi vedem din când în când câțiva tineri, cea mai mare parte moi și efeminați, căutând să maimuțărească tot ce Occidentul a avut mai rău, mergând pe teren cu sabia sau cu pistolul în mână».

Astfel se exprima în anul 1857, V. Boerescu,¹⁾ unul dintre eroii Unirei și regenerației noastre naționale care singur a făcut mai multe servicii țării noastre de cât toți dueliștii români uniți la un loc.

Și V. Boerescu avea dreptate; duelul în România e o importanție străină adusă nu de acei care au muncit în țările apusului, ci de aceia care, cel puțin în regulă generală, și-au pierdut timpul mai mult petrecând de cât muncind. Nu dueliștii au făcut Unirea, nu ei au oborât claca, au împroprietărit pe țărani, au secularizat averile mănăstirești, au răspândit instrucțiunea și au introdus egalitatea înaintea legii.

Toate aceste mari acte s'au făcut de aceia care s'au pregătit să slujească țării în școlile apusului, iar nu de aceia care au făcut din sălile de arme principala ocupațiune a vieții lor.

Chiar războiul independenței, nu dueliștii l'au făcut, ci țărani nedueliști și conducătorii lor civili și militari, care au îndreptat armele în contra vrăjmașului străin, iar nu în contra Românilor, cum fac — după zisa lui Boerescu — *tinereii moi și efeminați, care caută să maimuțărească occidentul în tot ce are mai rău*.

De câtva timp duelurile și mai ales provocările s'au înmulțit considerabil în țara noastră. Provoacă la duel toți și pentru toate. Provoacă și cei care știu armele și acei care nu le știu, și cei care trag asupra adversarului, și cei care trag în vânt. Oamenii politici, ziaristi, negustorii și chiar magistrații, toți vor să repare prin arme demnitatea lor ofensată, și poate că nu e departe timpul când clericii și femeile vor căuta și dâșii să găsească în arme repararea onorii.

În cât despre motive ele se găsesc ușor, fiindcă în tradițiunile duelului orice pretext e motiv suficient.

În anul 1380 un scutier francez Gauvin Micaille se duce în tabăra engleză și zice: «Se află oare

¹⁾ B. Boeresco. *Traité comparatif des délits et des peines*, Paris 1857, p. 305 nota.

printre voi un gentilom, care din amor pentru o doamnă pe care o iubește, să voiască să lupte în duel cu mine? Sunt gata și armat pentru a da trei lovituri de lance, trei lovituri de sabie și trei lovituri de alebardă. Să vedem dacă este cineva din voi care să fie amoretat». Seniorul de Fritz-Water, îi răspunde: «Vino, veți găsi aici omul pe care îl căutați»¹⁾. Pentru un astfel de motiv, sau cu astfel de lipsă de motiv, cei doi adversari s'au luptat în duel.

Duelul pe care l'a propus Ludovic de Orléans lui Enric regele Engleterreii cu 22 ani mai târziu este și mai ridicul ca motiv. «Impins de tineretea mea — zicea ducele — care ațâță în mine voința de a căuta onoarea și bunul renume; gândindu-mă că e timp să încep meșteșugul armelor, cred că nu pot să fac acest lucru în mod mai onorabil de cât întâlnindu-mă cu voi într'o zi și într'un loc determinat, însoțit de 100 cavaleri și scutieri de nume și de arme, neprihăniți și toți gentilomi, pentru ca să ne luptăm până la predare. Astfel ca, aceluia căruia D-zeu îi va face milă de a-i da biruința, va putea lua ca prins pe cel'alt»²⁾.

De sigur că a se lupta pentru dragostea unei doamne, pe care nimeni nu o atacase și pe care adversarul nu o cunoștea nici chiar din nume, or pentru a căuta onoarea și bunul renume în duel, ca și cum onoarea și bunul renume ar exista numai pentru aceia care omoară or rănesc în duel pe adversari, acestea sunt motive pe care nici o minte întreagă nu le poate admite.

Și vom observa că, în schimb atunci când existau motive serioase, chiar injurii grosolane, tocmai atunci duelul nu se făcea.

Astfel în corespondența care urmează după această nebună provocare, regele Engleterreii este învinovățit de fapte necorecte, chiar criminale, iar regele la rândul său printre alte invective și cuvinte aspre ca «vous mentez» spune ducelui d'Orléans aceste cuvinte «Mă asigurați că toți cei care vă întovărășesc sunt oameni leali și probi. In ceia-ce privește pe campanionii voștri, noi nu spunem contrariul, fiindcă nu-i cunoaștem, dar, ținând seamă de toate împrejurările, pe voi nu vă socotim tot astfel»³⁾.

Iată cum duelul departe de a înlătura grosolăniile și injuriile, din contra le provoacă; și ceiace este mai nostim, este că, tocmai după aceste injurii foarte grave, mai ales când e vorba de un rege și de un fiu și frate de rege, duelul, nu s'a făcut, deși erau de astă dată serioase motive de a se face!

Atât de nesperioase erau motivele duelurilor, în cât la sfârșitul secolului al XVI-lea Isle Marivaux, după moartea lui Enric al III-lea regele Franței, nevoind să mai trăiască, a aruncat o sfidare în aer, provocând la duel pe oricine va voi să se prezinte; un senior Marolles a primit provocarea și l-a omorât în duel.

Seniorul gascon de Gensac, a luptat în duel contra două persoane de o dată, și întrebând de ce voia o luptă atât de neegală? A răspuns pentru că voia să fie pus în cronice!

În secolul al XVII-lea, faimosul Cyrano de Bergerac eroul lui Rostand, se bătea în duel cu aceia care îl priveau, pe motiv că-l sfidau, și cu aceia care nu-l priveau, fiindcă socotea aceasta ca un semn de dispreț.

Chiar în veacul trecut nenorocitul Dujarier, ucis în duel de Beauvalon, spunea lui Alex. Dumas tatăl, că nu știe pentru ce se bate.

Tot astfel și la noi în ultimele timpuri, au fost provocări pentru motive ridicule, din care o bună parte, au fost recunoscute ca neîntemeiate chiar de martorii provocatorilor.

Nici imunitatea parlamentară, nici aceea a haroului, n'au fost un obstacol pentru dueliști care peste capul președintelui camerei or al judecătorilor însărcinați cu poliția audienței, au arătat vârful floretii, or țeava revolverului acelora care, pretindeau dânsii, că i-au insultat.

Cred dar că e oportun a discuta cestiunea duelului sub punctul de vedere filosofic. De sigur că, cele ce vom scrie noi nu vor servi spre a împiedica duelurile, nimeni nu poate avea această pretențiune, vom fi însă fericiți dacă va avea de rezultat să împiedice întinderea acestui obicei nerațional.

* * *

Duelul — zice de Molènes — este un obicei absurd, anti-social și odios⁴⁾, este una din crimele cele mai funeste ale geniului omenesc — zice Voltaire⁵⁾, o modă odioasă și barbară, demnă de ferocea sa origină, după Rousseau⁶⁾, un rest de barbarie, după H. Marion⁷⁾ și Dufriche de Valazé⁸⁾, o modă după G. Tarde⁹⁾, o superstițiune, după Berenini¹⁰⁾. Un singur mare cugețător l'a susținut, cu rezerve, o mulțime nenumărată l'a combătut.

⁴⁾ De Molènes. Traité pratique des fonctions de procureur du roi. Paris 1843 T. II. p. 444.

⁵⁾ Le prix dela justice et de l'humanité. Londres 1776 (operă anonimă) p. 19;

⁶⁾ J. J. Rousseau. Nouvelle Héloïse. — Oeuvres. 1830 T. VI. p. 184. Livre I. Lettre 47.

⁷⁾ H. Marion. La grande encyclopédie. V-bo Duel.

⁸⁾ Dufriche de Valazé. Loix. pénales. Alençon p. 121. «Un reste de la barbarie féodale».

⁹⁾ G. Tarde. Études pénales et sociales. Paris 1892, p. 33.

¹⁰⁾ A. Berenini, în Appunti al nuovo codice penale. Torino 1881, p. 73.

¹⁾ De Barrante Histoire des ducs de Bourgogne VI-ème éd Paris 1842 T. I. p. 62.

²⁾ Ibidem. T. II. p. 20.

³⁾ D. Barrante op. cit. T. II. p. 28 și 29.

Tot ce s'a spus în favoarea sa n'are mare valoare, iar ceia ce s'a spus în contra duelului nu s'a spus în de ajuns, fiindcă argumentele sunt numeroase și puternice.

De Molènes începe astfel disertațiunea sa asupra duelului:

«Duelul care aruncă temerea și disperarea în familie, duelul care pune în primejdie viața oamenilor pentru motive adeseori neînsemnate; duelul care încurajază obrăznicia spadasinilor, fără să adaoge întru nimic curagiul adevăratului brav; duelul în fine care pune dreptatea în întâmplarea armelor, când nu o lasă în iscusința spadasinilor, este un obicei absurd, antisocial și odios.

«Câteva persoane au crezut că duelul are bunurile sale, fiindcă el menține politețea și bravura.

«Oamenii bine crescuți n'au trebuință să fie menținuți prin temerea duelului, pentru a fi politicoși și circumspecți în discursurile și manierele lor.

«Duelul nu reține de loc insolența unui laș, care ofensează cu voința de a nu da reparațiune. El excitează mai mult decât reține insolența unui duelist, tare de iscusința lui¹⁾».

Menținerea politeții în raporturile omenești, se pare că ar fi singurul merit al duelului; acest lucru îl recunosc chiar apoloștii duelului.

Astfel, de exemplu Walsh, citat de contele Du Verger Saint-Thomas în opera sa asupra duelului, scrie:

«Duelul, deplorabil sub atâtea puncte de vedere, a fost cel puțin folositor epocii noastre, că *singurul* el a prezervat civilizațiunea noastră de această revărsare de grosolanie, sub care revoluțiunea și confuziunea rangurilor amenință să o înece²⁾».

Las la o parte mirosul de reacționarism mucăgăit al acestei fraze; nu voi face de asemeni mare caz de exagerarea că *numai* duelului s'ar datora evitarea grosolaniei, și prin urmare că desvoltarea educațiunii și instrucțiunii n'ar fi ajutat întru nimic la acest rezultat.

Discut numai punctul că duelul ar fi înlăturat, în timpurile noastre, grosolania rezultată din revoluțiunea și din confuziunea rangurilor.

Să fie oare exact lucrul acesta? Dacă oamenii nu sunt grosolani, aceasta provine oare din cauza duelului?

De Molènes arată cu drept cuvânt că această afirmațiune este neexactă, și noi vom căuta să dovedim lucrul până la evidență.

* * *

Mai întâi observăm că multe din dueluri nu se fac pentru chestiuni de politețe.

Nu pentru grosolanie ducele de Buckingham a ucis în duel pe lordul Shrewsbury, nici contele Stolberg pe Bals, or Iancu Racoviță pe Ferd. Lassale. De asemenea nu pentru grosolanie ducele de Orléans a provocat pe Regele Engliterei.

Trecând însă peste această obiecțiune, vom observă că mulțimea duelurilor n'a adus politețea în moravuri.

Intre 1598-1608, s'au ucis în Franța 8000 de nobili în duel, ceiace face în mijlociu 800 de persoane pe an, pe când în timpul lui Ludovic al XIV duelurile au fost de o raritate nespūsă, putem zice desființate; cine va pretinde totuși că politețea a domnit în Franța mai mult pe timpul lui Enric al IV-lea între anii 1598-1608, decât pe timpul lui Ludovic al XIV-lea? În orice caz, duelurile au înflorit în tot decursul evului mediu, și adaog dueluri serioase, iar nu pentru galerie, ca în timpurile noastre, cu toate acestea nimeni nu va pretinde că pe atunci există mai puțină grosolanie decât în timpurile noastre, când duelurile serioase sunt rare, or în timpul lui Ludovic al XIV-lea, când dispăruseră aproape cu desăvârșire.

Și dacă dela țările străine, ne-am întoarce la țara noastră, cine de bună credință nu va recunoaște că, deși duelurile sunt mai dese în generațiunea actuală totuși politețea e mai puțin răspândită decât în generațiunea părinților noștri?

Dar putem da un alt exemplu, și el este decisiv.

Femeile nu se bat în duel, pe când bărbaiții se bat, puteava oare să susțină cineva că bărbaiții sunt mai politicoși, mai cuviincioși decât femeile?

Grosolania n'are dar nici o legătură cu duelul, ea e o pură chestiune de educațiune și de caracter. Din contră știința armelor și duelul pot face pe certe persoane să devină grosolane și impertinente.

* * *

Unii au încercat să susțină duelul pe motiv că ar întreține vitejia și curajul.

Eu nu tăgăduesc că Germanii, cărora li se datorește instituțiunea duelului, n'au fost foarte bravi și curagioși, dar contestez că Germanii au avut aceste calități din cauza duelului. Și dovada afirmațiunii mele este ca Romanii, care n'au cunoscut duelul, au fost cel puțin pe atât de curagioși și vitezi ca Germanii.

Plutarh arată că Eurybiad căpetenia flotelor grecești certându-se cu Temistocle l'a amenințat cu bastonul și că Temistocle departe de a-l provoca la duel i-a zis «*lovește-mă, dar ascultă-mă*» Cezar a refuzat duelul propus de Marcu Antoniu, Marius provocarea unui duce teuton, iar Metellus

¹⁾ De Molènes. *Traité pratique des fonctions de procureur du roi*. Paris 1843 T. II, p. 444.

²⁾ Du Verger Saint-Thomas. *Nouveau code du duel*. Paris 1879 pag. 148.

pe a lui Sertorius, răspunzând că nu sunt sătui de viață. Astfel fiind, vor pretinde oare toți filifisonii, care se joacă de a duelul în zilele noastre că sunt mai curagioși, și mai bravi decât Temistocle, Cezar, Marius și Metellus, care au luptat pe atâtea câmpuri de bătae?

Țăranii români de asemeni nu cunosc duelul și totuși ei au dovedit în războiul din 1877, mai mult curaj și vitejie decât dueliștii noștrii, care adese ori caută să fie reformați, ori cel puțin să evite intrarea în foc prin vre-o funcțiune, fie chiar acea de șofeur la automobilele generalilor comandanți!¹⁾

Cunosc încă o categorie de oameni, cei mai bravi care pot să existe, bandiții, care înfruntă moartea în fiecare moment; oare bandiții dătoresc duelului curagiul și bravura lor?

Prin urmare, duelul nu e în legătură necesară cu curajul și cu bravura, el nu poate face să nască aceste calități acolo unde nu există. Curagiul și bravura sunt cestiuni de temperament și de vigoare fizică, care în mare parte sunt înăscute, iar nu formate. În orice caz duelul nu le naște.

Aș putea da un exemplu pe atât de tipic, pe cât el este de veridic. Mi s'a spus de una din fiicele căpitanului Al. Drugănescu, că auzind într-o noapte sgomot, s'a sculat și a luat revolverul, însă nu a avut curajul să meargă dânsul înainte cu lumânarea, ci a dat'o soției sale, care a arătat mai mult curaj decât dânsul. Totuși căpitanul Drugănescu a fost unul din cei mai aprigi și distinși dueliști din țara noastră, și a murit ucis în duel.

De altmintrelea chiar dacă am admite că duelul ar avea această calitate, de a contribui la fortificarea bărbăției, totuși aceasta se poate spune numai de duelurile serioase din evul mediu și din epoca anterioară revoluțiunii franceze când duelul se termină în regulă generală cu moartea unuia, uneori chiar a ambilor combatanți.

Atunci, când în o singură țară, Franța, mureau câte 800 de persoane pe an, ucise în duel,

¹⁾ Chiar nobilii, care erau cum vom arăta mai în urmă cu mult superiori în curaj și vitejie dueliștilor din timpurile noastre. se pare că aveau obiceiul de a se sustrage la datoria lor de militari. De aceea cu drept cuvânt Edictul regelui din Iunie 1643 îi infierează cu aceste cuvinte: «mulți dintre dânsii nu cred că lovesc în onoarea lor, lipsind dela armatele noastre, unde ar trebui să mențină dreptatea armelor patriei contra vrășmașilor. reputațiunea Coroanei noastre și să participe la această singură adevărată glorie, care se dobândește slujind Prințului și Patriei într'un război legitim. Trebuie ca diavolul să'i fi fermecat, pentru ca să'i facă să creadă că cea mai mare vitejie se află în luptele gladiatoriilor, care nu erau altă dată practicate, decât de cei mai mizerabili dintre toți sclavii, și care se văd chiar astăzi practicate adesea de cei care sunt în cea mai de jos din toate condițiunile servile. Din potrivă susținând cu constanță iresistibilă muncile și primejdiile războiului, se arată mărimea și tăria curagiului personal»

Comte de Chatauvillard: Essai sur le duel. Paris 1836 p. 372.

când din 6 dueliști în duelul zis al Mignonilor, 4 au fost omorâți, iar unul grav rănit, când marturii luptau și ei alături cu combatanți, și erau expuși să fie uciși, când în fine se întâmplă ca ambii dueliști să moară pe câmpul de luptă²⁾, atunci desigur că duelul dovedea curaj și în acelaș timp întrețineă curajul și bravura.

Dar, după revoluțiune, care a introdus duelul cu pistolul, lucrurile s'au schimbat considerabil, fiindcă au început să se bată în duel și acei care știau să mânuiască armele și acei care nu știau, și cei curagioși, și cei fricoși.

Duelul s'a democratizat, dacă ni se permite această formulă, dar în acelaș timp s'a și redus în regulă generală la o simplă parodie, la o luptă pentru galerie.

Burghezia avidă să ia toate privilegiile și obiceiurile nobililor a luat duelul, dar burghezii aveau alte ocupațiuni și nu știau să mânuiască armele ca seniorii.

Aceasta nu a fost o piedică pentru dorința burgheziei de a se asemăna nobililor. Ea a introdus duelul cu pistolul, care nu cere o preparare specială și astfel toți burghezii au putut să maimuțărească pe nobili jucându-se de a duelul.

Adaug că astăzi burghezimea cultivă duelul mai mult decât vechea aristocrație.

În adevăr, nobilul e tot nobil cu sau fără duel, numele ce-l poartă e o presumpțiune de rasă și de curajul moștenit dela strămoși, dar burghezul cu ce ar arăta el că e brav ca seniorii medievali, decât expunându-și pieptul contra unui glonț... .tras în vânt?

* * *

Dacă duelul n'are calitățile care'i se atribue, fiindcă acele calități pot să existe și să se desvolte și fără el, în schimb multe argumente se pot aduce în contra acestui obicei barbar.

Cea mai mare critică ce se poate face duelului este că el este eminamente injust, deoarece în duel nu izbutește dreptatea, ci forța, iar forța nu este întotdeauna unită cu dreptatea. În duel triumfă în regulă generală cel mai iscusit la arme, se poate însă ca cine-va să susțină că în regulă generală cel mai iscusit la arme are dreptatea în partea lui?

De sigur că nu.

²⁾ Următorul fapt e povestit de Brantome.

«În timpul răposatului rege Carol IX, s'a făcut o luptă în Insula Pal tului, între un gentilom normand și micul cavaler Reffuge. Ei treceau apa în luntre fără martori, și au văzut mai mulți gentilomi, care alergau pe cheu să ia luntri ca să vină să-i despartă, căci erea ceasul în care regele se ducea la biserică în Capela Burbon. Dueliștii au zis luntrașului ca să meargă repede, fiindcă aveau o treabă importantă. Îndată ce au ajuns pe uscat ziseră numai «Să luptăm repede, fiindcă iată acești domni care vin să ne despartă». Ei își ajunseră scopul, fiindcă în patru lovituri de spadă se uciseră unul pe altul amândoi». Encyclopédie moderne. V-bo, Duel, No. 146 col. I.

Beauvalon care a ucis în duel pe Dujarier era un criminal ordinar cum s'a dovedit mai în urmă. Ducele de Buckingham întreținea relațiuni adulterine cu femeia lordului Shrewsbury, provocat la duel, el omoară în duel pe soț față cu soția lui îmbrăcată ca un pagiu și pe urmă se duce ca să petreacă noaptea împreună cu dânsa.

În România, contele Stolberg, omoară în duel pe Balș, dupe ce seduse pe femeia lui.

Cazurile se pot înmulți la infinit spre a dovedi că nu totdeauna dreptatea triumfă în duel¹⁾ și astfel se ajunge la acest rezultat infam de nedrept că, cel ofensat este uneori rănit, poate chiar ucis de acel care l'a ofensat, adeverindu-se cuvintele lui Rousseau că: «Drept reparare datorată celor injuriați, ei sunt uciși²⁾».

La duel se poate aplică de minune proverbul francez: *C'est la coutume de Loris, où c'est le battu qui paye l'amende.*

Aceasta e acuzațiunea cea mare ce se poate aduce în contra duelului «Căci iremediabila vină a duelului sub punctul de vedere al bunului simț ca și al echității — zice H. Marion — este că rezultatul nu dovedește nimic, că cineva poate să triumfe fiind vinovat și să fie învins având de o sută de ori dreptate, îndoită monstruositate morală. Și deoarece absurdul nu poate fi obligator, nu vedem în realitate niciun caz în care un om care nu e vinovat de ceva, să fie obligat de conștiință să se bată în duel³⁾».

Ziceam mai sus că uneori se întâmplă această nedreptate: trebuie să rectific și să spun: *în regulă generală*, fiindcă în regulă generală tocmai duelistii, știindu-se tar prin mânăuirea armelor, or provoacă la duel pentru e-l mai mic fleac, or silesc pe oameni să-i provoace prin purtarea lor nesocotitoare de drepturile și demnitatea altor persoane. Așa că, în realitate departe ca duelul să facă pe oameni să fie mai politicoși, de multe ori, cum zice de Molènes, excitează insolența unui duelist, tare de inescuzința lui.

* * *

Duelul și-a avut rostul lui în alte timpuri din cauza moravurilor și a credințelor religioase.

Când în societate există anarhia, adică numai dreptul celui mai tare; când în loc ca Statul să facă dreptatea în litigiile dintre oameni, fiecare

¹⁾ Vom cita un exemplu interesant luat chiar din Chateaubillard susținător al duelului.

«Lipsit de libertatea mișcării picioarelor din cauza unei răni, neputând să *se fendre*, d-l xxx primește o insultă pe atât de gravă pe cât erea de neașteptată. El avea drept să aleagă armele, dar având martori rău aleși, aceia ai adversarului au impus voința lor. Silit să se bată cu spada, victimă ușor de învins, el a găsit moartea în locul răsunării». Chateaubillard op. cit. p. 199.

²⁾ Toute réparation due a ceux qu'on outrage est de les tuer Nouvelle Héloïse. ed. cit. T. VI. p. 183. Livre I. Lettre 47.

³⁾ H. Marion în La grande encyclopédie. V-bo. Duel.

căută prin propria sa putere să-și facă dreptate, evident că erea mai preferabil duelul, care pune pe combatanți în stare de egalitate, decât o agresiune lașă și neașteptată, adeseori cu arme or cu forță fizică neegală.

Pe de altă parte atunci când toți seniorii învățau mânăuirea armelor, fără îndoială că lupta cu armele era mai egală decât lupta fizică fără arme, fiindcă grație exercițiului, cel slab fizic putea compensa prin iscusința mânăuirei armelor inferioritatea puterii sale fizice.

Și ceiaze lipsea din egalitate erea cu desăvârșire împlinit prin credință. Pe acele vremuri credința religioasă erea foarte puternică și duelistii ereau convinși că divinitatea ajută în luptă celui drept chiar dacă el erea mai slab de cât adversarul său.

Nu ajutase oare Dumnezeu lui David să învingă pe gigantul Goliat?

De ce Dumnezeu ar fi încetat să ajute pe cei drepti?

Această credință în intervenția divinității în litigiile omenești, erea atât de răspândită în timpurile vechi, încât duelul a fost admis și de biserică și chiar a fost socotit ca un mijloc de dovadă de justiția laică.

«În timpul luptei — zice S-tul Augustin în o scrisoare — cerul e deschis și apără pe partea care are dreptate».

Din această idee, biserica trăgea consecința logică a refuzului înmormântării celui ucis în duel. «Acela care a fost omorât în duelurile sau luptele judiciare — zice Brantôme — nu erea primit de biserică spre a fi îngropat și eclesiasticii dau ca motiv că învingerea lui erea o sentință a cerului și că el fusese învins prin voința lui Dumnezeu, fiindcă pricina lui eră nedreaptă⁴⁾».

După duel urmă și confiscarea averii învinsului, din care o parte o luă Regele, alta seniorul locului, care câteodată fiind cleric, a rezultat că cei mari, chiar când erau clerici, au aprobat instituțiunea duelului spre a-și umple pungile lor foarte adeseori goale.

Despre duelul judiciar vom cită un singur exemplu, pe care l vom lua tot din istoria ducilor de Burgundia; erea vorba de doi oameni din popor care nu aveau drept să lupte cu arme nobile, ci numai cu ciomagul.

«Indată ce semnalul fu dat, Mahiot Coquel, care era mai mic și mai slab decât adversarul

⁴⁾ Blakstone spune de asemeni despre duelul judiciar «printre criteriile neraționale, acela care a subsistat mai multă vreme, este duelul, lupta singuratică, alt gen de apel la Dumnezeu, în așteptare că el va da fără îndoială, victoria nevinovatului sau părții ofensate».

G. Blackstone. Commentaire sur le code criminel d'Angleterre. Trad. abbé Coyer Paris 1776 T. II p. 114.

său, se aplecă și adună o mână de năsip pe care o aruncă în ochii adversarului. Jacotin fu un moment turburat, și primi o tare lovitură de ciomag în obraz, dar reluându-și curajul se repezi asupra lui Mahiot, îl luă în brațe, îl trânti la pământ, îi puse genuchiul pe stomac, îi băgă bâta în ochi în fața asistenților plini de oroare, și în urmă îl ucise cu bâta. Mahiot fu jelit în oraș, totuși fu târât afară din câmpul de luptă și spânzurat de un stâlp¹⁾».

Prin urmare, diferite motive explică, dacă nu justifică instituțiunea duelului în evul mediu, printre aceste motive unul din cele mai însemnate era spiritul religios din acele vremi. Din această cauză, când oamenii nu puteau să descopere cine e vinovatul între doi adversari în procesele penale, ei lăseau această grije în seama lui D-zeu. De aci s'au născut duelurile judiciare, care erau socotite ca un mijloc de dovedire a vinovăției.

Din fericire pentru omenire, duelurile judiciare dispar chiar în evul mediu, la finele secolului al XIV-lea în urma afacerii Carrouge Legris²⁾.

În anul 1385 soția lui Ion Carrouge, acuzând pe Jacob Legris că s'a introdus noaptea mascat în castelul său, și că a abuzat de iubirea ei pentru bărbatul său pe care l'a aștepta să sosească, iar Legris protestând că este nevinovat, parlamentul a poruncit ca Legris și Carrouge să lupte în duel.

Cei doi gentilomi s'au luptat în dosul bisericii St. Martin, fiind față regele Carol VI și toată curtea; Legris a fost învins, și în urmă a fost spânzurat chiar pe câmpul de luptă³⁾. Însă, după câțva timp, un criminal, când era să fie executat pentru alte crime, a mărturisit că el este acela care săvârșise fapta imputată lui Legris.

Din acel timp parlamentul de Paris n'a mai voit să primească dovada prin luptele judiciare, și astfel de atunci ele au încetat, în jurisdicțiunea aceluiași parlament⁴⁾.

Dar dacă motivul religios, pe care se întemeia duelul judiciar, astăzi nu mai poate servi ca justificare a duelului judiciar, el nu mai poate servi ca justificare nici la duelul extra judiciar.

Și atunci, pe ce se poate întemeia această instituțiune sălbatică, ce pune în risc viața omului?

¹⁾ De Barrante. Histoire des ducs de Bourgogne Paris 1842 T. V. p. 39 și 40.

²⁾ În domeniile regale duelul judiciar fusese interzis încă din anul 1260 de regele S-tul Ludovic.—Encyclopédie moderne. V-bo Duel. T. XIII. p. 142 colt.

³⁾ Așa era regula, ca după duelul cel învins să fie omorât ca fiind dovedit culpabil. De aceea spânzurătoarea sau șafodul erau chiar pe locul luptei.

⁴⁾ Nu însă în toată Franța, dovedă cazul mai sus citat petrecut în Burgundia la Valenciennes în 1455. E de observat că locuitorii cereau ca un privilegiu al orașului Valenciennes ca ducele să permită lupta, socotind împiedicarea ca un atentat la privilegiile lor vechi. Barrante Op. cit. T. V. p. 38.

Băgați bine de seamă.

Victime ale duelului pot să fie și niște netreb-nici pricinași care într'una strângănesc sabia și ofensează oamenii, dar iarăși poate să fie victima și Armand Carrel, unul din capii revoluțiunii dela 1830, or Ferdinand Lassale unul din creatorii socialismului științific. Marele A. Thiers, s'a luptat în duel, și ar fi fost cu putință ca acela pe care Gambetta l'a numit *liberatorul teritoriului*, să fi fost ucis de un glonț nenorocit, și Franța să peardă pe unul din cei mai distinși fii ai săi, care a slujit-o cu multă înțelepciune în timpuri foarte grele.

Când un monstru a făcut și poate face victime atât de alese, avem drept să cercetăm care este justificățiunea lui?

Noi vedem ceiace ia și ceiace poate lua duelul într'o societate civilizată, trebuie să ni se spună ce dă el societății în care face atâtea victime alese?

Urbanitatea am dovedit că nu o produce duelul, ba chiar putem să spunem că uneori știința armelor are un efect contrariu.

Dreptatea ori repararea ofensei de asemeni nu o produce duelul, fiindcă nu totdeauna cel ofensat și care are dreptatea în partea sa, isbutește în duel.

Dacă un om voește dreptate este firesc să se adreseze justiției, și cum justiția este astăzi infinit superioară justiției medievale, evident că duelurile au mai puțin rost astăzi decât în vremile vechi.

«Se poate susține—zice H. Marion — că duelul este sub două raporturi un rest de barbarie: pe deoparte el este evident o rămășiță a timpurilor în care individul, rău ocrotit de legi, trebuia să se apere singur, și prin urmare, credem că va dispărea mai iute în o societate în care toate drepturile, chiar cele mai delicate vor fi bine ocrotite. Cum tendința de a și face singur dreptate este prin esență anti-juridică și distructivă a stării sociale, un prim punct care trebuie stabilit, este că duelul e o greșală totdeauna când dauna în cestiune e prevăzută și îndestul reprimată prin legi.

«Deferind tribunalelor un insolent agresor, contra căruia desigur că procesul va fi câștigat, el e mai bine pedepsit decât făcându-i-se cînstea de a se pune în luptă cu el pentru a-i face o sgârietură, sau pentru a primi una dela el»⁵⁾.

Se spune însă că sunt uneori afaceri delicate, care nu pot fi supuse justiției ordinare. În Consiliul de stat francez, s'a spus: «Sunt o mulțime de ofense pe care justiția legală nu le pedepsește, și printre aceste ofense sunt unele indefinibile,

⁵⁾ H. Marion. In La Grande Encyclopédie. V-bo Duel.

sau care se referă la materii atât de delicate, în cât ofensatului i-ar fi rușine de a le da la iveală ca să ceară justiție publică. In aceste împrejurări e cu neputință ca un om să-și facă dreptate altfel decât prin duel».

Două obiecțiuni la această apărare a duelului. Să-și facă dreptate prin duel;

E sigur oare ofensatul că va găsi dreptatea pe care o caută și că nu va suferi o nouă nedreptate, rănirea or moartea?

Materii delicate, care nu voesc să fie date la iveală.

Dar oare duelul nu dă la iveală acele materii delicate, mai mult decât justiția ordinară? Mai ales cu publicitatea de paradă a duelurilor noastre, se poate oare în acest mod susține că se evită darea la iveală a ofensei care se referă la materii delicate?

Dar în cele din urmă, să presupunem că duelul ar fi justificat în materii delicate, care nu trebuiesc date la iveală, oare pentru aceasta se face cea mai mare parte din dueluri?

Sunt lucruri publice, foarte adeseori rostite în adunări publice or răspândite prin calea presei, ce rost mai are duelul în asemenea caz? Dacă fapta constituie o insultă or o calomnie, ofensatul poate să răspundă apărându-se sau să se adreseze tribunalelor pentru ca să ceară pedepsirea culpabilului. Intr'un asemenea caz, ce rost are duelul?

Pe senior îl înțeleg perfect că nu voiă să se supună justiției ordinare și să caute să-și facă singur dreptate. Mai întâi fiindcă nu este de demnitatea seniorului purtător de sabie, să fie supus judecării unui simplu magistrat purtător de pană de găscă, și al doilea fiindcă supunerea la judecată implică egalitatea tuturilor persoanelor față cu justiția supremă a regelui, care după ce răpise seniorilor dreptul de a judeca pe alții, nu voiă să le mai lase nici chiar dreptul de a-și face dreptate lor însiși, ci voiă să-i silească să supună ofensele la persoana justiției ordinare ca și ceilalți supuși ai regelui¹⁾.

Dar elita socială de astăzi, provenită din diferite sorginți, nobile și câte odată perfect mitocănești, cu ce titlu voește să exerciteze un drept care de mult a fost pierdut chiar de adevărații seniori, acela de a-și face singur dreptate fără să țină seamă de legea Statului? Seniorul cei puțin apăra un drept al strămoșilor săi, eră o moștenire pe care nu voiă să o piardă

față cu monarchia, dar tu fiu, nepot și strănepot de mitocan, cum poți să revendici un drept pe care neam din neamul tău, nu l-a avut, și pe care societatea modernă nu-l recunoaște nimănui?

Și mai ales în România, acest drept niminea, niciodată nu l-a avut, statul nostru nerecunoscând boerilor dreptul de justiție seniorală.

* * *

Negreșit că pare nobil și de bon ton de a lupta în duel ca seniorii medievali; tipul burghezului gentilom nu va dispărea ori cât de mult l'ar fi ridiculizat nemuritorul Molière. Burghezul, don Quichot modern, ține mult să pară nobil și curagios; el care a moștenit averea și puterea în Stat a vechilor seniori, voește să aibă și reputațiunea lor de cavalerism. Inșă mai practic de cât nobilii de odinioară, burghezul recultează foloasele fără să riște pericolele la care se expuneau seniorii.

Când, de pildă, Fr. de Montmorency, care până la etatea de 27 de ani avusese 22 de dueluri și fusese condamnat la moarte în lipsă, pentru că ucisese mai multe persoane în duel, vine întovărășit de Fr. de Rosmadec conte des Chapelles și H. d'Amboise senior de Bussy, ca să încruceze sabia în mijlocul Parisului, în Place Royale cu baronul de Beuvron, la Frette și Choquet scutierul său, negreșit că el eră un om curagios care își expunea de două ori viața. El se expunea să fie ucis în duel de baronul Beuvron, lucru de care a scăpat, și se expunea și la moarte pe eșafod fiind deja condamnat, lucru de care n'a putut scăpa de oarece fiind prins a fost condamnat la moarte în ziua de 21 Iunie 1627 și executat a doua zi¹⁾.

Și nu mai vorbesc de condamnarea din 24 Aprilie 1624 pronunțată în contra aceluiași Montmorency, contelui de Pontgibault și altora prin care li se luă privilegiul de noblețe și sunt declarați nenobili, moșici (roturiers) și infami, condamnați a fi spânzurați de un stâlp în Piața Grevei în Paris, casele și vilele lor doborâte, iar restul averii lor confiscat²⁾.

¹⁾ Chateaubillard. Essai sur le duel. Paris 1836. p. 321.

²⁾ Reproducem, ca foarte interesantă, parte din hotărârea Parlamentului din 24 Aprilie 1624. «Contra seniorilor (Montmorency) de Bouteville, comte de Pontgibault, le baron de Chantail et de Salles, pour s'être battus en duel le jour de Pâques». Dupe partea introductivă hotărârea glăsuete astfel:

«Tout considéré. Dit a été que la Cour a déclaré et déclare les dits Bouteville, le comte de Pontgibault, le baron de Chantail et de Salles, vrais coutumaces, atteints et convaincus de crime de lesmajesté divine et humaine pour la contravention aux Édits des duels faite le dit jour de Pâques; et pour réparation, décheus des Privilèges de noblesse, declarez ignobles, roturiers et infames condamnez être pendus et étranglez à une potence croisée, qui pour cet effet sera dressée en la Place de la Grève en cette ville de Paris, leurs corps morts portez à Montfaucon si apprehendez

¹⁾ Aceasta rezultă între altele din hotărârea parlamentului din Paris din 26 Iunie 1599 prin care poruncește ca orice afacere între seniori să fie dusă «înaintea judecătorilor obișnuite căci în caz contrariu va fi pedepsa pentru crima de lesmaestate, confiscarea corpului și a bunurilor atât contra celor vii cât și contra celor morți». Vezi Chateaubillard, Essai sur le duel Paris 1836 pg. 220.

Tot ce a putut obține dela clementa regală tinerețea, bravura și numele ilustru de Montmorency, pe care l purtă, a fost ca el să nu fie spânzurat, pedeapsa rezervată moșicilor, ci, contrariu deciziunii din 1624 pronunțată în lipsă, să fie decapitat ca un nobil.

Iată ce riscă și cum plăteă un nobil gloria de a se bate în duel în secolul al XVII-lea.

Dar burghezul nostru ce riscă atunci când vrea să imite pe nobilii de odinioară, arătându-se cavaler ca și dâșii?

Uneori, și pot să zic de preferință, el provoacă la duel pe persoanele care n'au cultivat armele.

Alteori propune dueluri mortale, cu gândul ca să fie refuzat, și dacă sunt primite cere scuze¹⁾.

De multe ori ca adversar el întâlnește un milostiv care trage în aer; don Quichot luptă cu morile de vânt, cavalerii dueliști trec peste efect și ducându-se la cauză, se rășboesc contra vântului!

Incât despre riscurile legale, dueliștii știu bine că procurorii se ferece ca să atragă asupra unui brav duelist năpraznica pedeapsă prescrisă de art. 258 cod. pen. de 15 zile până la 6 luni, care prin aplicarea art. 60 c. p. se poate reduce la 5 lei amendă!

Ce e drept că modernii cavaleri dueliști, când intervine o severitate judecătorească în privința duelului, răresc considerabil dovezile lor de cavalerism.

În 1837 când Curtea de casație franc ză, în

peuvent être, sinon par effigie en un tableau qui sera attaché à une potence erigée en ladite Place. Ordonne que toutes leurs maisons en quelque provinces villes et lieux qu'elles soient, seront démolies, rasées et abattues et les fosses comblez. Fait defenses à toutes personnes de quelque qualité qu'ils soient d'y rétablir ny édifier, et que les arbres seront coupés par le milieu, les troncs demeurans pour mémoire de leur crime a perpétuité; et sera es dits lieux dressé et erigé un pilier de pierre de taille et en iceluy apposé une lame de cuivre en laquelle seront gravé et transcrites les causes de la dite démolition; le surplus des biens des dits Bouteville, Pontgibault, Chantaille et de Sales, acquis et confisqué au Roy, pour être toujours reunis au domaine de la Couronne, l'autre moitié à l'Hôtel Dieu, Hopital de Saint-Germain des Prez et pauvrez enfermez. Chateavillard, op. cit. p. 288—289.

1) Chateavillard citează trei cazuri de acest gen de cavalerism al modernilor dueliști.

Răspunzând la provocarea unui bun duelist, un individ îi propune duelul cu pistolul la distanță de doi pași (à brûle-pourpoint).

Provocatorul rezistând, individul l acuză de lașitate dar după ce acesta primește «acela care l trată de laș, îi cere ertare de injuria și de cererea sa care fusese primită. El trăgea nădejde să-și facă reputațiune de bravură pe baza acestei drepte refuzări de duel».

«Vroi să mă bat cu d-ta la doi pași, zicea un individ d-lui de C.—Primește îi răspune acesta. Nu-mi rămâne decât să găsec martorii care să-mi permită aceasta. Provocatorul ceru imediat scuze».

Un al treilea caz. «Un domn se duce la un ofițer de artilerie, vicontele H. și-i prezintă două pistoale încărcate, cerându-i reparațiune. H. fu destul de nebun ca să primească. Traseră amândoi foarte de aproape. Nu era însă glonț în revolvere, pulberea de pușcă făcu un sgomot mare, și singura rănire fu o Iovitură de picior în pânțele, pe care H. o dete individului dându-l afară; De altmintrelea îl găsi destul de blând, și ușor în pretenția, necerându-i nimic a doua zi decât... secretul».

Chateavillard Op. cit, 204 și 205.

urma rechizitorului procurorului-general Dupin, a schimbat vechea sa jurisprudență și a asemănat duelul cu asasinatul, numărul morților prin duel a scăzut în Franța dela 27 pe an la 5²⁾.

Evident! Burghezul duelist nu e un Montmorency Bouteville!

El face dueluri cu trageri în aer și cu procurorii care nu urmăresc duelul; aceasta e moneda cu care se plătește titlul de cavaler duelist de contimporanii noștri. Riscuri mici, câștig mare, ce poate să dorească și să viseze mai frumos mentalitatea burghezească?

Mă mir chiar că duelurile nu sunt mai numeroase!

Când se întâmplă un duel cu rezultate nenorocite, de pildă Vidrașcu-Drăgănescu or Filipescu-Lahovari, se tae pentru mult timp pofta de duel a cavalerilor moderni.

Dar îndată ce se aude de un duel cu tragere în vânt, se întâmplă o adevărată epidemie de dueluri.

Ce voiți?

Burghezul caută totdeauna marfă eftină, și e în stare să cumpere chiar glorie și renume, când aude că se vând eftin!

(Va urmă)

I. TANOVICIANU

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 21 Octombrie 1914

Președenția d-lui C. R. MANOLESCU, președin'te

H. Pfefermann cu Banca de Credit Român și David Făinaru

Gajul asupra produselor agricole. — Neintabularea actului de gaj în registru special prescris de lege. — Dacă gajul poate fi opozabil terțiilor cumpărători, chiar când ei sunt de bună credință. — (Art. 480 c. com.)

1. După art. 480 c. com. modificat în 1906 convențiunea de gaj asupra produselor agricole și materiilor industriale prime nu devine perfectă față de terții decât numai prin și dela intabularea actului în registru anume ținut în acest scop, fie de tribunal, fie de comuna unde se găsește situate lucrurile date în gaj.

Prin urmare, dacă o recoltă constituită gaj se găsește într'o comună și actul de gaj nu e intabulat în registrul special de gajuri al comunei, ci numai în registrul general de intrarea tuturor hârtiilor, acel gaj nu poate fi opozabil terțiilor, întrucât formalitatea substanțială a transcrierii nu poate fi înlocuită prin o simplă mențiune în registrul de intrare.

2. Dispozițiunile art. 480 c. com. care autoriză pe creditorul gagist să opună drepturile sale terțiilor când formalitățile legale de publicitate au fost independente, nu comportă nici o restricțiune sau

2) Tarde, Études pénales et sociales Paris 1892 p. 33.

distincțiune în ce privește buna credință a celor de al treilea cumpărători.

Prin urmare, cu drept cuvânt tribunalul înlătură fără discuțiune apărarea cumpărătorului că el a fost de bună credință.

Decizia 474/914. — Casată pentru motivul II, după recursul făcut de H. Pfefermann, sentința Trib. Roman No. 436/913, dată în proces cu Banca de Credit Român și David Făinaru.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l Consilier I. N. Stambulescu;

Pe d-l avocat Ed. Racovița, în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat Marin Oprescu, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului II de casare :

«Am invocat că actul de gaj nu este opozabil lui Pfefermann, mai cu seamă că se constată că nu este intabulat la comunele respective conform art. 480 c. com. Admițându-se ipotetic că transcrierea unui act de gaj îl face opozabil terților pentru a exercita drept de suite Trib fixează ca normă în considerentele sale că fără intabularea edictată de lege nu se poate urmări gajul în mâinile terților achizitori, de bună credință, constată de asemenea că dispozițiile exprese din art. 480 c. com. că actul de gaj să fie intabulat la comună nu a fost satisfăcută, de oarece nu există registru, notarul depunând actele în arhivele comunelor respective, după cum se vede din mențiunile făcute, trib. consideră această formalitate a notarului ca înlocuind intabularea cerută de legiuitor prin art. 480 c. com. și deci opozabil lui Pfefermann. Este evident că Trib. de Roman a comis o violare de lege și un exces de putere găsind că actul de gaj intervenit între D. Făinaru și Banca de Credit Român are putere de a fi opus lui Pfefermann».

Având în vedere sentința supusă recursului din care se constată că prin actul de gaj, transcris în registrul Tribunalului Roman la No. 4/912, David Făinaru arendașul moșiilor Poiana Bătrână și Băneasa a constituit în gaj întreaga recoltă după aceste moșii Băncei de Credit din Roman dela care luase cu împrumut 13000 lei, prevăzându-se în act că, în caz de vânzarea recoltei de către debitor, cumpărătorul să depună prețul la Bancă în contul și achitul datoriei garantate;

Că recurentul H. Pfeferman cumpărând dela D. Făinaru un vagon de grâu din recolta numitelor moșii și transportându-l la fabrica sa de măcinat fără a depune prețul Băncei de Credit, aceasta l'a chemat în judecată cerând să fie obligat la restituirea grâului cumpărat sau la valoarea lui de 1500 lei;

Că tribunalul a admis acțiunea, astfel cum a fost formulată, constatând că actul de gaj deși nu este intabulat în registrele de gajuri al comunelor Bozieni și Giurgeni, primăriile acestor comune neavând registre speciale de intabularea gajurilor cum prescrie art. 480 c. com., totuși mențiune de acest gaj este făcută în registrele generale de intrare ale acestor primării și această mențiune echivalează cu formalitatea intabulării cerută de citatul text de lege;

Considerând că după art. 480 c. com. modificat în 1906, convențiunea de gaj asupra produselor agricole și materiilor industriale prime nu devine perfectă față de cei de al treilea decât numai prin și dela data transcrierii actului în registrul ținut în acest scop la grefa tribunalului, conform art. 728 bis pr. civ., iar în cazul când lucrurile date în gaj se află situate în altă comună decât cea de reședință a tribunalului, numai de la data intabulării actului în registrul ce se va înființa în acest scop la comuna situațiunii lucrurilor date în gaj;

Că, în speță, recolta constituită gaj fiind situată pe

teritoriul comunelor Bozieni și Giurgeni, actul de gaj nu putea fi opozabil celor de al treilea, cum este recurentul, decât numai prin îndeplinirea formalității intabulării lui în registrele de gajuri ale numitelor comune; că această formalitate substanțială nu poate fi înlocuită printr'o mențiune într'un alt registru cum ar fi registrul general de intrarea tutelor hârtiilor;

Că tribunalul judecând că o asemenea mențiune poate înlocui formalitatea intabulării în registrul special de gajuri și în consecință că Banca de Credit din Roman poate opune recurentului, ca terță persoană, drepturile sale de creditoare gagistă, a violat dispozițiunile art. 480 c. com. și a comis un exces de putere,

Asupra motivului I de casare .

«Am susținut în primul loc că Pfefermann fiind de bună credință nu se poate cere nici restituirea vagonului de grâu, nici prețul său în conformitate cu dispozițiunile art. 1939 c. civ. care dispoziție desleagă chestiunea de oarece după art 1751 c. civ. imobilele neputând fi ipotecate nu pot să existe droit de suite. Tribunalul omite a se pronunța asupra acestei cereri făcută de mine cu privire că Pfefermann fiind cumpărător de bună credință are în favoarea sa prescripțiuni instantanee».

Considerând că dispozițiunile art. 480 c. com. care autoriză pe creditorul gagist să opună drepturile sale celor de al treilea, când formalitățile de publicitate prescise de lege au fost îndeplinite, nu comportă nici o restricțiune sau distincțiune; că ar fi a crea o excepțiune neprevăzută de lege dacă cei de al treilea cumpărători ar putea opune buna lor credință și împedica astfel exercițiul dreptului creditorului gagist;

Că, prin urmare, tribunalul n'a făcut o omisiune esențială când a înlăturat, fără nici o discuțiune, apărarea recurentului că este cumpărător de bună credință, — apărare opusă de recurent în subsidiar în ipoteza când ar exista o intabulare în regulă a actului de gaj, cum a judecat tribunalul.

Pentru aceste motive, Curtea casează pentru motivul al II-lea, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TUTOVA

Audiența dela 9 Decembrie 1914

Sentința civilă No. 438

Gh. Popescu cu Vasile Olteanu

Urmărire mobilă. — Instrumente ce servesc la exercițiul meseriei debitorului. — Dacă, și în ce condițiuni asemenea instrumente se pot urmări.

Instrumentele ce servesc la exercițiul unei industrii sau unei meserii, nu se pot urmări silit, chiar dacă acele instrumente ar fi în dublu, căci, urmărindu-se unul din exemplare, s'ar știrbi bunul mers al industriei sau meseriei.

Tribunalul,

Ascultând pe d-l avocat Gh. Popescu, în desvoltarea motivelor de apel și pe d-l avocat V. Georgescu-Bârlad, în combateri;

Asupra apelului făcut de Gh. Popescu din București, cu petiția înreg. la No. 26310/914, în contra cărții de judecată No. 2117 din 28 Octombrie a. c., prin care s'a admis în parte contestația făcută de intimatul de azi Vasile Olteanu din comuna Bârlad cu petiția înreg. la No. 20617/914, contra sechestrului definitiv aplicat de subcomisarul circ. I Bârlad, prin procesul verbal No. 2094 din 7 Octombrie, și a scos de sub urmărire : 2 minghinele, un bormășină, una nicovală, un fole, trei teighele și 2 paturi de fier, și a menținut sub sechestrul : un docar, una căruță cu hlube, un schelete de trăsură de fier, un schelet de trăsură în lucru și două paturi de fier în tablii vâpsite verde, prevăzute la No. 18, 19, 20, 21 și 23 prin menționatul proces-verbal de sechestrul; a respins ca nedovedită daunele cerute și a obligat pe numitul contestator Olteanu a plăti credi-

torului apelant Popescu 75 lei spese de transport și cheltueli de judecată ;

Având în vedere susținerile apelantului Popescu și combaterile intimatului prin avocatul său ;

Având în vedere că apelantul susține că motivele apelului său, este că nu trebuia să fie scoase de sub sechestrul aplicat prin menționatul proces-verbal, menționatele obiecte, de oarece D-sa când a sechestrat averea intimatului de azi V. Olteanu, a apărât toată averea ce nu poate urmări, după lege, căci din 6 paturi găsite la el, a sechestrat numai două, iar obiectele scoase de sub sechestrul de la judecător, intimatul le are în câte 2 exemplare, și din două apelantul a cerut și s'a sechestrat numai câte unul; așa că a rămas intimatului câte un exemplar din obiectele sechestrate, cu care poate să-și exercite meseria sa de caretășerie; iar paturile în număr de patru ce i le-a apărât sunt suficiente pentru el și familia sa compusă din soție, soacră și 2 copii, și a cerut să fie menținute sub sechestrul și menționatele obiecte ce prima instanță le-a scos de sub sechestrul prin cartea apelată, și a i se acorda suma de 522 lei cheltueli de judecată, prezentând o listă de cheltuelile cerute pe care susține că le justifică ;

Având în vedere că intimatul prin avocatul său susține că toate obiectele cari prima instanță le-a scos de sub sechestrul, sunt necesare pentru buna funcționare a unei industrii ca a intimatului; căci, fiecare două exemplare dintr'o industrie sunt indispensabile industriei și luându-se unul din exemplare, înseamnă a nu mai putea funcționa acea industrie așa și cu paturile în număr de două ce au fost ridicate de sub sechestrul, sunt absolut necesare familiei numeroase a intimatului, care pe lângă soție, copii și soacră mai are și necenicii la lucru, așa că chiar șase paturi cu cele scoase de sub sechestrul, nu sunt îndeajuns pentru el și familia intimatului Cere a se menține cartea de judecată și a se respinge cererea de cheltueli de judecată care e prea exagerată și care sumă nu o justifică cu lista ce prezintă, respingându-se în totul apelul ca nefondat; iar în subsidiar a cerut a dovedi printr'o expertiză că toate obiectele scoase de sub sechestrul sunt absolut necesare și indispensabile banei funcționării a unei industrii ca a intimatului; însă în privința cheltuelilor de judecată cerute de apelant, cere ca apelantul să dovedească că a făcut acele p'afți ;

Având în vedere faptele și motivele din cartea de judecată apelată ;

Având în vedere că menționatele obiecte scoase de sub sechestrul prin cartea apelată sunt indispensabile industriei intimatului pentru exploatarea industriei, și cum acele instrumente sunt apărâte de a se urmări conform art. 407 al. 7 proc. civ., bine prima instanță le-a scos de sub sechestrul, căci chiar dacă intimatul are 2 exemplare instrumente din acele ce i-a fost sechestrate, luându-se unul din acele exemplare, s'ar stirbi bunul mers al industriei sale prin lipsa acelor al doilea exemplare, și s'ar împedica exploatarea industriei căci se explică trebuința și a acelor al doilea exemplare instrumente, prin însuși găsierea lor în funcțiune în industria lui Olteanu ;

Având în vedere însă că apreciind că două paturi sunt îndestulătoare pentru intimat și familia sa și cum prin sechestrul aplicat prin menționatul proces-verbal s'a apărât d'a se urmări două paturi a numitului intimat, și i-au fost sechestrate din patru găsite numai două paturi de fier în tablii vâpsite verde, marginile poleite, prevăzute la No. 23 din menționatul proces-verbal, găsește că trebuie menținute sub sechestrul și aceste două paturi ce au fost scoase de sub sechestrul prin cartea apelată ;

Că, așa fiind, urmează a se admite în parte apelul menținând sub sechestrul cele două paturi noi prevăzute la punctul 23 din procesul-verbal de sechestrul menționat, și a se menține cartea apelată în cele ce privește celelalte obiecte scoase de sub sechestrul și menținute sub sechestrul, ne mai găsind util a se face

expertiza cerută de intimat prin subsidiarul cerut azi;

Având în vedere și cererea apelantului de a i se acorda cheltueli de judecată suma de 522 lei și 20 bani, făcute în vederea acestui proces ;

Având în vedere lista prezentată de numitul apelant prin care arată cheltuelile ce a făcut care însumează suma cerută de 522 lei 20 bani. Că apreciind și în vedere că apelantul a făcut cheltuelile cu apelul ce a făcut și citațiile emise și s'a deplasat dela București la Bârlad în vederea acestui proces, fixează aceste cheltueli la suma de 100 lei pe baza art. 140 și 146 proc. civ., ne mai găsind necesar ca apelantul să facă dovada plăților arătate prin lista ce a depus, cum intimatul a cerut prin subsidiarul pus azi.

Pentru aceste motive, Tribunalul admite, etc.

(ss) Tase Teodorescu, C. Dornescu.

p. Greffier (s) T. Rădulescu

OBSERVAȚIE.—Prin publicarea acestor hotărâri,—oricât ar fi de măgulitor că aceste instanțe au văzut în sensul concluziunilor noastre, nu urmărăm însă glorificarea nimănui. În săraca noastră jurisprudență care se găsește chiar în cele mai recente coduri de procedură civilă adnotate, credem că aducem o picătură de contribuție juridică, publicând aceste hotărâri relative la speță.

Expunerea de motive, desbaterile parlamentare, sunt întunecoase, și atunci singură mintea judecătorului, fără alte puncte de plecare, este chemată să dea deslegare acestei chestiuni atât de zilnice.

Este însă o deosebire, și procedura civilă o face între *unelte* și *instrumente*.

Cuvintele acestea se confundă însă în limbajul zilnic.

Unelte (lat *ustensile*), sunt tot ce servește lucrătorilor, meseriașilor, sunt susceptibile de progres, dar nu sufăr decât adaptări noi, dictate de experiență ex.: sapa, toporul. Ele sunt prevăzute în art. 407 al. 6 pr. civilă.

Instrumentele (lat *instrumentum*) sunt creațiunile invențiunii, progresului și se aplică aparatelor ce servesc la o lucrare, și la perfecțiunea lor contribuie mai ales știința și arta, ex.: plugul și toate mașinile. Ele sunt prevăzute de proc. civilă prin art. 407 al. 7 și 10.

Dar adevăratul scop care-l urmărăm prin publicarea acestor hotărâri, este să se vadă că înaintea instanțelor din provincie se ridică de foarte multe ori chestiuni prea delicate și că printre *uitații magistrați* din provincie, se găsesc de multe ori excelenți *judecători*, cari fac cinste meseriei, dar ale căror hotărâri zac în praful arhivelor îngălbenite și nesocotite de nimeni.

V. GEORGESCU-BARLAD

Avocat

JUDECĂTORIA OCOL. URBAN BARLAD

Audiența dela 28 Octombrie 1914

Cartea de judecată civilă No. 2117

Urmărite mobilă.—Instrumente ce servesc la exercițiul meseriei debitorului. — Dacă, și în ce condițiuni

asemenea instrumente se pot urmări. — (art. 406 și 407 pr. civ.).

Instrumentele ce servesc la exercițiul meseriei debitorului fiind necesare funcționării și bunului mers a meseriei, nu se pot urmări decât numai în lipsă de alte bunuri, și numai pentru datorii de alimente, de chirii, arezi și alte creanțe privilegiate asupra mobilelor.

Judecata,

Ascultând pe d-l avocat V. Georgescu-Bârlad din partea contestatorului V. Olteanu și pe d-l Gh. Popescu în combateri;

După ce a propus părților împăcarea, însă fără succes;

Asupra contestației introdusă de V. Olteanu, maestru caretaș din orașul Bârlad în contra urmării ce i se face de către Comisarul Circ. 1 Bârlad prin procesul-verbal No. 2904 din 7 Octombrie 1914, în pretenția creditorului Gheorghe Popescu din București, pentru îndestularea sa cu suma de 400 lei;

Având în vedere susținerile părților;

Având în vedere că la stăruința creditorului G. Popescu și în baza sentinței Trib. Tutova No. 56/914, rămasă definitivă și investită cu titlu executor, d-l Comisar al Circ. 1 Bârlad procedează în baza delegației ce i s'a dat de această judecătorie prin adresa No. 22100/914 la urmărirea averii debitorului V. Olteanu și aplică sechestrul definitiv asupra averii enumerată și indicată prin procesul-verbal No. 2904 din 7 Octombrie a. c.;

Având în vedere că în contra acestor urmăriri, V. Olteanu prin petiția reg. la No. 20617/914 face contestație, iar astăzi la termenul fixat pentru judecarea acestei contestații, susține ca să fie scoasă de sub urmăriri: două minghinele, un bor mașină, una nicovală, o foaie, trei tejghele și două paturi de fier, pe motivul că parte din aceste obiecte sunt imobile prin destinație, iar parte sunt aparate de lege, ca unele ce servesc la exercițiul meseriei debitorului;

Având în vedere că din procesul-verbal No. al d-lui Comisar Circ. 1 Bârlad se constată că între altă avere urmărită dela V. Olteanu în pretenția creditorului G. Popescu este: două minghinele, un bor mașină, o nicovală, o foale, 3 tejghele și două paturi de fier;

Având în vedere că de către creditor nu se tăgăduiește că contestatorul are ocupația sa de căpetenie meseria de caretaș, că este conducător și proprietarul atelierului de unde fac parte obiectele sechestrate, dar se obiectează că la aplicarea sechestrului a avut grija să nu sechestreze decât din categoria acelor piese din care debitorul mai avea câte un exemplar;

Având în vedere că ceiace urmează a se rezolva de judecată în cazul de față, este dacă aceste obiecte urmărite, pot face obiectul unei urmăriri, sau sunt aparate de lege de a fi urmărite;

Având în vedere că atât timp cât nu se contestă de creditor, ci din contră se recunoaște în instanță că debitorul V. Olteanu este maestru caretaș, că are atelierul său propriu, iar că obiectele enunțate mai sus sunt din acele ce servesc la industria sa, nu se poate admite că ele nu formează complexul de aparate cari sunt necesare funcționării și bunului mers al industriei executată de debitor, și dacă așa este, apoi aceste aparate nu pot fi considerate decât ca absolut trebuitoare exploatării industriei profesată de debitor. Cu toate că se obiectează că s'au lăsat nenumărate alte aparate și instrumente necesare debitorului, însă această apreciere nu poate fi luată în seamă, căci în exercitarea unei industrii sau meserii, ceiace formează garanția exercițiului ei, este complexul de aparate și instrumente cari în totalitatea lor dau posibilitatea bunului mers al acestei industrii, și nimeni n'are a se ocupa dacă atelierul unui industriaș poate funcționa numai cu un rând de instrumente sau cu mai multe de același fel; căci dacă ar fi așa atunci desigur nimeni n'ar mai da extensiune industriei și s'ar mărgini la încercări cari n'ar corespunde decât de a asigura în mod rudimentar o existență dintr-o zi pe alta;

Dacă legiuitorul prin art. 407 pr. civ. al. 6 și 7 a decis că aceste instrumente nu pot fi urmărite și vândute decât numai în lipsă de alte bunuri și numai pentru datorii de alimente, de chirii, arezi și alte creanțe privilegiate asupra mobilelor, ori creanța pentru care aceste lucruri sunt urmărite nefiind din acele privilegiate asupra mobilelor, contestația cată a se admite ca întemeiată;

Având în vedere că printre obiectele urmărite figurează și două paturi de fier;

Având în vedere că aceste obiecte nu pot fi considerate decât ca necesare pentru culcatul datornicului și a familiei sale; că deși s'au rezervat parte din aceste obiecte și nu s'au declarat urmărite, totuși nici acestea nu pot fi considerate ca neapărate de lege, atât cât nu se dovedește că ele nu servesc la trebuința pentru care legiuitorul a avut în vedere a acorda protecțiunea sa și a-le declara insesizabile prin art. 406 pr. civ.;

Că, așa fiind, judecata urmează a admite în parte contestația;

În cât privește motivul al II-lea al contestației cum că obiectele urmărite ar fi imobile prin destinație și deci rău se face urmărirea pe calea urmării mobiliare, judecata găsește că este inutil a intra în cercetarea lui față de considerațiunile de mai sus;

Având în vedere că de către debitor se cere a i se admite și daune;

Având în vedere că aceste daune n'ar putea fi justificate decât în cazul când debitorul ar fi fost privat în timpul urmării de folosința lucrurilor urmărite, însă cum aceasta nu se dovedește, ci din procesul-verbal de urmăriri se constată că lucrurile urmărite au fost lăsate pe loc în păstrarea debitorului, el s'a folosit în tot timpul urmării de aceste obiecte și daunele cerute urmează a se respinge ca nedovedite;

Văzând că de creditor s'a cerut cheltueli de judecată. Văzând dispozițiunile art. 140, 146 pr. civ. și apreciind că s'a făcut spese de creditor cu drumul său din București la Bârlad, urmează a se admite în parte;

Pentru aceste motive. Judecata admite în parte contestația, etc.

Judecător (s) I. V. Buța

NOTA. — Această carte de judecată semnată de vechiul, dar tot atât distinsul judecător I. V. Buța, a fost confirmată în apel în ce privește instrumentele și modificată numai în ce privește cele două paturi sechestrate, pe cari Trib. Tutova prin sentința civilă No. 438 din 9 Decembrie 1914 ce publicăm tot în acest număr le-a lăsat sub sechestrul.

Nu ne putem reține să nu punem în evidență, strânsa și îngrijita motivare a acestei cărți de judecată, ochiul just, concepția echitabilă și mai pre sus de toate *juridică*, cum a rezolvat judecătorul de pace chestiunea.

V. G. B.

JUDECATORIA OCOLULUI BARLAD

Audiența dela 26 Noembrie 1911

Carte de judecată No. 1214

Urmăriri mobiliară. — Diferite haine și costume de îmbrăcăminte ce servesc la exercitarea profesiunii de artistă. — Dacă acele haine pot fi urmărite. — (art. 406 și 407 pr. civ.).

Prin art. 406 pr. civ., legiuitorul apără de sechestrul vestimentele cu cari sunt acoperiți sau cu cari slujesc la trebuința de fiecare zi a datornicului, că expresia, trebuința de fiecare zi, trebuie interpretată și apreciată, după starea socială a persoanei;

Astfel dacă persoana ale cărui obiecte s'a sechestrat este o artistă de varietate, pentru exercitarea acestei profesii are trebuință zilnică de diferite costume, așa că acele costume nu pot fi urmărite, ca și mandolina cu care își exercită profesiunea sa.

Judecata,

Ascultând pe d-l avocat V. Georgescu-Bârlad din partea contestatoarei Renée Lombard și pe d-l avocat Enric Voinescu din partea creditorului I. Pușchilă;

Asupra contestației făcută de Renée Lombard contra sechestrului asigurator aplicat de comisariatul despărțirii III-a Bârlad, prin procesul-verbal No. 3078 din 19 Noembrie 1911 în prezența d-lui I. Pușchilă, pentru bani;

Având în vedere susținerile și concluziunile părților;

Având în vedere că prin procesul-verbal No. 3038/911 al comisariatului circ. I Bârlad, s'a sechestrat contestatoarei diferite toalete, haine de îmbrăcăminte și o mandolină, menționându-se anume hainele ce s'au apărât;

Considerând că prin art. 406 din proc. civilă, legiuitorul apără de sechestrul vestimentele cu cari sunt acoperiți sau cu cari slujesc la trebuința de fiecare zi a datornicului; că expresia «trebuința de fiecare zi» din articolul citat trebuie interpretată și apreciată după starea socială a individului;

Că, în speță, contestatoarea având profesiunea de artistă de varietate, spre executarea acestei profesii, având trebuință zilnică de a apare în costume, cari să-i înlesnească un trai mai bun, hainele ce s'au apărât de comisar nu sunt suficiente și găsim că și cele sechestrate sunt de strictă trebuință zilnică și deci apărâte de lege, fiind printre altele și un jachet de pluș, cari-i spre trebuință în acest anotimp. Că în ce privește mandolina prevăzută la punctul 5 din procesul-verbal, ea intră în prevederile art. 407 al. 10 pr. civ., așa că urmează a fi apărâtă și ea de sechestrul;

Văzând și cererea de daune pe cari apreciindu-le, pe considerațiunea că dela 19 Noembrie curent, data procesului-verbal de sechestrul și până azi, contestatoarea fiind privată de hainele strict necesare, n'a putut să-și execute profesiunea sa, găsim cererea admisibilă și le fixăm la suma de 40 lei, în cari intră și speșele de judecată. Pe baza acestor texte de lege, văzând și dispo-

zițiunile art. 140, 146 din procedura civilă și 90 din legea judecătorilor de ocoale;

Pentru aceste motive, Judecata admite contestația, etc.

Judecător (s) I. Th. Moscu

NOTA.—Această Carte de judecată, semnată de regretatul judecător I. T. Moscu, scoate de sub sechestrul toaletete, costumele și hainele urmărite pe baza art. 406, al. 2 pr. civ. socotindu-le ca «vestimente».

Mai de grabă credem însă, că costumele și toaletele unei artiste, sunt «instrumente», ca și o vioară, o mandolină, în înțelesul art. 407, al. 10 pr. civilă, care apără de urmărire, «instrumentele trebuincioase pentru arta ce practică datornicul.»

V. G. B.

Tribun. Civil din Carcassonne

— 8 August 1913 —

Dotă imobiliară.—Instrăinarea ei pentru reparații mari. — Distrugerea unei vii prin filoxeră. — Replantarea ei. — Art. 1558 C. fr. (1253, 4° C. civ. rom.).

Reconstituirea în starea ei primitivă a unei vii distrusă de filoxeră, constituie o reparație mare în sensul art. 1558 Cod. civil (1253, 4° C. civil rom). In consecință, o femeie dotată poate fi autorizată de tribunal a-și ipotecă via distrusă prin filoxeră, spre a o replantă și a o readuce în starea ei primitivă.

OBSERVAȚIE.—Doctrina și jurisprudența sunt constante asupra acestui punct. Vezi Cas. fr. (Camera reclamațiilor), D. P. 99. 1. 39; Sirey, 99. 1. 93; Planiol, III. 1564, p. 283 (ed. a 5-a); I. Alexandresco, *Dreptul civil român*, tom. VIII, p. 304, nota 1, *in medio*, etc. (N. R.).

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASAȚIE S. II

Recurenta Ana Strătescu fostă Crișan prin d-l avocat Stamatopol. Intimatul G. Engliński prin d-l avocat Nicolau.

Judecătoria.— Poprire.— Validare.— Apel la tribunal.— Termen.— Art. 463 pr. civ. și art. 38 și 99 l. j. p.

Cărțile de judecată date asupra validării unei proprii sunt supuse apelului în termen de o lună de la comunicare, conform art. 463 pr. civ. (la care trimite art. 38 din legea judecătorilor de pace) iar nu de la pronunțare cum prevede art. 99 din legea judecătorilor de pace care nu se aplică în materie de poprire. (Cas. II, decizia civilă 238 din 16 Decembrie 1914, prin care s'a casat sentința trib. Ilfov s. III, No. 80/914).

CASAȚIE S. III

Recurenta firma A. Schuller fii prin d-nii avocați A. Veniamin și Em. Antonescu.

Intimata Firma N. Papavrană & V. Matulea prin d-l avocat Dionisie Popescu.

Camera arbitrală.— Constituirea ei. — Președinea ei de către președintele Camerei de comerț.— Lipsa sau împiedicarea acestuia. — Membru desemnat de Camera de comerț. — Delegarea acestuia nu poate fi permanentă de

a prezidă, ci numai pentru cazurile de lipsă sau împiedicare a președintelui. — Art. 48 l. burselor și 190 din regulament.

După art. 48 din legea burselor și 190 din regulamentul ei, camera arbitrală se constituie pentru fiecare caz deferit judecății salei din președintele Camerei de comerț locale sau, în lipsa acestuia, de un membru desemnat de Camera de comerț și din doi membrii arbitri trași la sorți în condițiunile prevăzute de lege.

Din cuprinsul acestor texte rezultă că funcțiunea de președinte al camerei arbitrale e de atributul ordinar și permanent al președintelui Camerei de comerț respective și numai prin excepțiune în lipsa acestuia (lipsă constatată pentru fiecare caz special), camera arbitrală urmează să fie prezidată de membrul delegat a înlocui pe președinte.

Prin urmare, când se constată că delegațiunea unui membru al Camerei de comerț, nu eră o delegațiune dată pur și simplu pentru cazurile de lipsă sau împiedicare a președintelui însărcinat în mod obișnuit cu această atribuțiune, ci o adevărată investire permanentă de a prezida camera arbitrală, constituirea camerei în modul acesta este nelegală. (Cas. s. III decizia 11 din 12 Ianuarie 1915, prin care s'a casat decizia Camerei arbitrale a Burselor din Galați No. 20/914).